



TRAFIKVERKET



**Trafikverkets
tjänster för
järnväg 2011**

Till läsaren

För att du snabbt ska få en överblick över Trafikverkets tjänsteutbud är denna broschyr mycket kortfattad. Hänvisningar till avsnitt i järnvägsnätbeskrivning, JNB, finns angivna.

Broschyren ersätter inte JNB utan är ett komplement och uppdateras inte vid de avvikelsemeddelanden som ges ut på grund av ändringar i JNB.

Mer information finns på Trafikverkets hemsida: <http://www.trafikverket.se/Foretag/Trafikera-och-transportera/Jarnvag/Planera-trafik/Jarnvagsnatsbeskrivning/>

Under rubriken blanketter finns formulär, instruktioner och kontaktuppgifter.

Järnvägsnätbeskrivningen

Järnvägsnätbeskrivningen innehåller information om Trafikverkets järnvägsnät, hur man ansöker om kapacitet, vilka tjänster och avgifter som gäller under en tågplan samt de avtalsvillkor som är aktuella för att trafikera järnvägsnätet.

I bilagorna som ingår i beskrivningen finns information om bland annat planerade banarbeten, prioriteringskriterier, trafikinformation och rapportering inför tågs avgång.

Förändringar i järnvägsnätbeskrivningen hanteras med avvikelsemeddelanden och informeras via Trafikverkets hemsida där den senaste versionen med bilagor finns att läsa. I de fall ändringen av järnvägsnätbeskrivningen påverkar trafiken samråder Trafikverket om dessa med aktörerna inom branschen.

Om du har synpunkter på denna broschyr eller på järnvägsnätbeskrivningen är du välkommen att höra av dig via e-post till: networkstatement@trafikverket.se

Inledning

Järnvägen är en viktig del av Sveriges infrastruktur. För att den ska fungera effektivt behöver järnvägen utvecklas efter de behov som finns. Trafikverket diskuterar detta med transportbranschen och offentliga aktörer för att skapa transportsystem som utvecklar samhället.

Den järnvägsnätsbeskrivning som Trafikverket tar fram, innehåller förutsättningar och villkor för att trafikera järnvägen. Varje år utarbetas en ny utgåva, som ligger till grund för ansökan om kapacitet på spåren i form av tjänster inför kommande tågplan.

Trafikverket erbjuder ett flertal tjänster för att möjliggöra effektiva person- och godstransporter. Dessa tjänster beskrivs kortfattat i denna broschyr för att ge en samlad bild av Trafikverkets erbjudande.



Tågläge

Tågläget är den mest centrala och innehållsrika tjänsten. Den finns i tre varianter, tågläge för persontrafik, tågläge för godstrafik och tågläge för tjänstetåg. Tjänsten omfattar den kapacitet på spåret som behövs för att köra ett tåg mellan två platser och ger möjlighet till uppehåll upp till 60 minuter på mellanliggande stationer.

I tjänsten ingår tillgång till trafikledning och kontaktledning. Dessutom ingår "trafikinformation GRUND" som levereras till järnvägsföretag och/eller trafikorganisatörer före, under och efter tågläget. Vi förmedlar uppgifter om tider, spår, trafikhändelser, prognoser, detektorlarm och villkor för trafikering.

Vid ansökan om tågläge krävs tillstånd att utöva järnvägstrafik. För att tågläget ska finnas med i den första tågplan som tas fram, är den sista ansökningsdagen åtta månader innan planen ska börja gälla. I de fall behov av tåglägen uppkommer med kortare framförhållning, kan tåglägen ansökas och tilldelas utifrån resterande kapacitet på spåret (ad-hoc).

Tågläge för persontrafik, avsnitt 5.2.1

I tågläge för persontrafik ingår användning av plattformar i anslutning till det sökta tågläget samt "trafikinformation BAS". I denna del av tjänsten ger vi trafikinformation till resenärer i form av högtalartrop, skyltning och trafikinformation via mobil eller webb. Tjänsten kan kombineras med tjänsten uppställning.

Tågläge för godstrafik, avsnitt 5.2.2

Tjänsten tågläge för godstrafik kan kombineras med tjänster för kapacitet på rangerbangård och tjänsten uppställning.

Tågläge för tjänstetåg, avsnitt 5.2.3

Tjänsten används för framförande av tåg utan gods eller resenärer. Det kan exempelvis vara fordonsförflyttningar för att möjliggöra omlopp.



Trafikverket ska

- leda trafiken på ett smidigt sätt enligt tågplan
- lämna trafikinformation till operatörer och resenärer före, under och efter tågläget
- informera och se till att trafiken snabbt återgår till tågplan vid störningar
- minimera följdverkningar på övrig trafik vid störningar
- behandla ad hoc-ansökan om tågläge inom fem dagar.

Du som har behov av tågläge

- ansöker om kapacitet i god tid på befintlig blankett (även ad-hoc)
- informerar Trafikverket om förändringar gällande tilldelat tågläge
- lämnar rapport inför tågs avgång om drivfordon, person- och godsvagnar
- följer de villkor som gäller för trafikeringsavtal och JNB
- samverkar vid störningar för att minimera följdverkningar på övrig trafik.

Avgift för tjänsten tågläge

Tåglägesavgift	0,27 kr/tåg-km (basnivå)
Tåglägesavgift	1,67 kr/tåg-km (högnivå)
Passageavgift storstad (Stockholm, Göteborg, Malmö)	150 kr/passage (vardag mellan kl.7-9; kl.16-18)
Spåravgift	0,0036 kr/bruttoton-km
Olycksavgift	0,81 kr/tåg-km
Emissionsavgift diesellok	0,87 kr/liter diesel
Emissionsavgift dieselmotorvagn	0,50 kr/liter diesel
Persontrafik, särskild avgift	0,0084 kr/bruttoton-km
Godstrafik, passageavgift Öresund	2 800 kr/passage

Exempel

Tågläge från Stockholm till Göteborg är en sträcka på cirka 457 km och för ett persontåg (X2) på 365 bruttoton blir kostnaden den här:

Tåglägesavgift	1,67 kr/tåg-km x 457 km	763 kr
Avgift persontrafik	0,0084 kr/bruttoton-km x 457 km x 365 bruttoton (vardag mellan kl.7-9; kl.16-18)	1 401kr
Passageavgift Stockholm alt. Göteborg, tidsberoende	1 x 150 kr	150 kr
Spåravgift	0,0036 kr/bruttoton-km x 457 km x 365 bruttoton	600 kr
Olycksavgift	0,81 kr/tåg-km x 457 km	370 kr
	Avgift	3 284 kr
Tillkommer elkostnad ca 3 850 kr		

Om tåget är försenat till slutstationen och tågläget inte levererats enligt avtalad leveranskvalitet kan järnvägsföretaget eller trafikorganisationsgöra reklamation av tjänsten.

Återbetalningsbeloppet motsvarar tåglägesavgiften multiplicerad med en ersättningsfaktor som beror på förseningens storlek i minuter.

Om vi har avtalat om ersättningsregler gäller att båda parter betalar ersättning till varandra motsvarande den avvikelse som respektive part är orsak till.

Tågbildning

Ett flertal av följande tjänster har utvecklats för att undvika kapacitetsbrister och för att logistiken ska fungera på trafikplatser med hög belastning. Ansökan bör göras i så god tid att behovet kan säkerställas. En del tjänster är fortfarande under utveckling och provas under en begränsad tidsperiod.

Kapacitet på rangerbangård, avsnitt 5.3.5

Tjänsten omfattar användandet av den spårkapacitet som tilldelats enligt tågplanen. I det ingår trafikledning och att använda värmeposter och kontaktledning. Trafikinformationen till lokföraren innehåller uppgifter om tider, spår, trafikhändelser och villkor för trafikering.

Ansökan om kapacitet på rangerbangård kopplas till ett tågläge.

Trafikverket ska

- planera och leverera den spårkapacitet som tilldelats enligt tågplan
- leda trafiken på ett smidigt sätt enligt tågplan
- lämna trafikinformation vid användande av tjänsten.

Avgift för tjänsten

Avgiften är 50 kr per ankommande tåg.

Spårområde för tågbildning på Malmö central, avsnitt 5.3.6

Tjänsten ger sökande möjlighet att under en given tidsperiod utföra fordonsrörelser på och mellan spår för uppställning. Tjänsten ger också tillgång till kontaktledning samt trafikledning.



Trafikinformationen som ingår innehåller planerade ankomst- och avgångstider samt aktuella spår, avvikelser från tågplan, villkor för framförande samt trafikhändelser. Tjänsten gäller endast vid samtidig ansökan om kapacitet för uppställning på aktuella spår.

Trafikverket ska

- planera och leverera den spårkapacitet som tilldelats enligt tågplan
- leda trafiken på ett smidigt sätt enligt tågplan
- lämna trafikinformation vid användandet av tjänsten.

Tågbildningstjänster i Hallsberg, avsnitt 5.4.4.1

På rangerbangården i Hallsberg erbjuds följande tjänster:

- mottagning av ankommande tåg och rangering (syn, uppkoppling, lokskifte, avhängning)
- iordningsställande av avgående tåg och växling (förflyttning, syn, bromsprov)
- gruppväxling – gruppering för olika destinationer.

För att använda tjänsten krävs att järnvägsföretaget gör en utökad rapportering om fordonens planerade sammansättning.

Trafikverket ska

- utföra beställda tjänster
- se till att punktligheten hålls vid avgångstider.

Avgift för tjänsten

Mottagning ankommande tåg	2 800 kr/tåg
Iordningsställande avgående tåg	2 000 kr/tåg
Bortforsling av vagn	50 kr/vagn
Gruppering av vagnar	pris enligt särskild offert

Funktion för koordinering på Malmö central, avsnitt 5.4.4.2

Under ombyggnationen av Malmö central har Trafikverket en funktion för samordning av fordon rörelser. Tjänsten innebär att en koordinator bevakar användningen av spåren och ser till att förflyttningar görs på ett effektivt och säkert sätt. Om tjänsten fortfarande behövs, kommer den att kunna levereras (mot en avgift) efter det att ombyggnationen är klar.

Trafikverket ska

- planera och samordna trafiken mellan järnvägsföretag och trafikorganisatörer
- minimera störningar.

Uppställning

Om uppehållet på en och samma plats är längre än 60 minuter, definieras det som uppställning och då ska ansökan om uppställning göras. Detta gäller även direkt före och efter ett tågläge.

Spårkapacitet för uppställning, avsnitt 5.3.7.1

Den spårkapacitet som behövs vid uppehåll, utöver de 60 minuter per station som ingår i tågäget, ansöks separat som uppställning (parkering av fordon). Ansökan omfattar tidpunkten för uppställning och vilken spårlängd som behövs. Tjänsten innebär användandet av de spår som är tilldelade för uppställning. Förutom spåret ingår trafikinformation om villkor för uppställning, eventuella avvikelser från fastställd tågplan och information om trafikhandlingar. Spårkapacitet för uppställning vid plattform medges normalt för resenärernas på- och avstigning, för furnering och lättare driftsunderhåll.

Trafikverket ska

- lämna trafikinformation om uppställning, avvikelser och trafikhandlingar
- se till att platsen för uppställning är tillgänglig och åtkomlig enligt beställning.

Avgift för tjänsten

För uppställning av fordon är avgiften 0,50 kr/tim och påbörjat 100-tal meter spår.

Spårkapacitet för långtidsuppställning, avsnitt 5.3.7.2

Det finns möjlighet till uppställning av fordon under längre tid på spår med lägre underhållsnivå. När fordonen ska tas i drift igen behöver Trafikverket en tidsfrist för att kontrollera spårens kvalitet innan fordonen kan flyttas igen.

Trafikverket ska

- lämna information om långtidsuppställning och villkor
- ge förslag på vilka spår som kan användas och boka plats
- leda in tåg till aktuellt spår.

Avgift för tjänsten

Avgiften för långtidsuppställning är 3 kr/dygn och påbörjat 100-tal meter spår.

För handläggningen av ansökan är avgiften 650 kr/tim.

Eventuella åtgärder debiteras med självkostnad.



Tillgång till uppvärmning, avsnitt 5.3.7.3

Tjänsten erbjuds till dem som samtidigt ansöker om plats för uppställning av fordon på det angränsande spåret. Beroende av tillgång och plats kan elförsörjning ske via värmepest eller genom kontaktledning. De varianter som erbjuds är

- tågvärmeposter 1000 V
- lokvärmeposter 230 V
- diesellokvärmeposter 400 V
- uppfälld strömvtagare.

Trafikverket ska

- lämna information om uppvärmning av järnvägsfordon
- boka in aktuell plats för uppställning
- se till att värmepest är tillgängliga.

Avgift för tjänsten

Värmepest debiteras med 30 kr/dygn plus kostnad för förbrukad elström enligt schablon för fordons-typ (se JNB avsnitt 6.3.3.3) eller enligt mätare.

Godsterminaler, last- och lossningsplatser, avsnitt 5.3.4.2

Tjänsten ”tillgång till anläggningar inom godsterminal” erbjuder möjligheten att använda Trafikverkets markytor och lastkajer för lossning och lastning av gods. Lagring i anslutning till platsen ingår inte, men markyta för detta kan i vissa fall arrenderas.

Trafikverket ska

- lämna trafikinformation om användning av lastplatser
- se till att lastplatsen är tillgänglig och åtkomlig enligt beställning.

Avgift för tjänsten

Eventuella åtgärder i anläggningen debiteras till självkostnadspris.



Övriga tjänster

Tjänster som ligger utanför ansökan om kapacitet på spår har vi samlat under övriga tjänster.

Drivmotorström, avsnitt 5.4.1

Trafikverket köper in elenergi och erbjuder järnvägsföretag och trafikorganisatörer miljövänlig drivmotorström till självkostnadspris. Ansökan ingår i ansökan om tågläge.

Trafikverket ska

- informera om tjänsten ”tillhandahållande av drivmotorström”
- avtala om priser och villkor för leverans av elström.

Avgift för tjänsten

För fordon med elmätare debiteras den energi som förbrukats. I övriga fall är avgiften beräknad efter en schablon (se JNB 6.3.4.1) beroende på fordonstyp.

Utökad trafikinformation, avsnitt 5.5.2.1

Tjänsten tas fram och utformas i samtal mellan Trafikverket och järnvägsföretaget eller trafikorganisatören.

Trafikverket ska

- avtala om vilken information som är intressant
- ge möjlighet att ta del av informationen.

Avgift för tjänsten

Avgiften debiteras enligt särskilt avtal.

Utbyte av trafikinformation, avsnitt 5.5.2.2

Information om tidtabeller, trafikhändelser, prognoser, tidrapporter och aktuella tågsammansättningar kan inhämtas från Trafikverket via ett standardiserat gränssnitt. Tjänsten kan även användas för att rapportera uppgifter inför tågs avgång.

Trafikverket ska

- ge möjlighet att ta del av informationen.

Tillgång till bromsprovingsanläggning, avsnitt 5.3.8.2

Trafikverket erbjuder tillgång till bromsprovingsanläggningen i Skandiahamnen (Göteborg). Tjänsten omfattar möjlighet till laddning av luft i tågens bromssystem, täthetskontroll och bromsprov. För användning av anläggningen ställs krav på genomgången utbildning.

Trafikverket ska

- planera och säkerställa tillgänglighet
- se till att utbildning på anläggning ingår vid köp av tjänsten.

Avgift för tjänsten

Avgiften per bromsprov är 60 kr.

Transportvillkor och transporttillstånd för specialtransport, avsnitt 5.4.5.1

När en planerad transport överskrider de tekniska normerna för Trafikverkets järnvägsnät måste järnvägsföretag och trafikorganisatörer ansöka och få beslut om:

- 1) transportvillkor, som beskriver på vilket sätt transporten kan framföras
- 2) tågläge, där de rätta förutsättningarna för transporten finns med
- 3) transporttillstånd, som innebär att de säkerhetsmässiga förutsättningarna är vidtagna.

Ansökan om transportvillkor och transporttillstånd görs på blanketter som finns på www.trafikverket.se.

Trafikverket ska

- ta fram handlingar och underlag
- beskriva hur tåget kan framföras på ett säkert sätt
- skapa ett tågläge utifrån de framtagna förutsättningarna.

Avgift för tjänsten

Handläggning av ansökan om transportvillkor debiteras med 750 kr/tim. Eventuella åtgärder i samband med att transporten framförs debiteras med självkostnad.

Provkörning av fordon, avsnitt 5.5.4.1

För att få provköra på Trafikverkets anläggning krävs att alla data om fordonet och framförandet lämnas på en speciell blankett till Trafikverket en månad före planerad provkörning. Efter bedömning av konsekvenserna kan Trafikverket lämna beslut om villkor för provkörning.

Villkoret bifogas ansökan om spårkapacitet.

Trafikverket ska

- lämna villkor för provkörning av järnvägsfordon
- ta fram underlag för provkörning och undersöka möjlig bandel
- medverka vid provkörning efter behov
- lämna tekniska utlåtanden.

Avgift för tjänsten

Handläggning av ansökan om provkörning av fordon debiteras med 750 kr/tim. Eventuella åtgärder i samband med provkörningen debiteras med självkostnad.

Vid utförande av tjänst

JNB del 2 avsnitt 2

När vi levererar tjänster är det viktigt att känna till vad som tilldelats och beställts samt vilka villkor som är aktuella. Finns ett trafikeringsavtal där man kommit överens om något annat gäller detta i första hand.

I kapitel 2 i JNB del 2 "Allmänna avtalsvillkor" framgår vad som gäller vid leverans. Trafikverket ska informera om förändringar som avviker från det planerade tågläget eller tjänsten. Järnvägsföretagen har motsvarande skyldighet att informera om avvikelser, till exempel om fordon inte har den prestanda som krävs för tågläget.

Om levererad kvalitet avviker från avtalad

JNB del 2 avsnitt 3

I det fall anläggningen inte fungerar tillfredsställande ska detta anmälas skriftligen till Trafikverket.

Om järnvägsföretaget eller trafikorganisationen har drabbats av en störning på grund av förändrade banarbeten har man rätt att få ersättning för produktionsmerkostnader. Det gäller såväl banarbeten som stör tåglägen liksom sent inställda banarbeten där ersättningstransport ordnats (se JNB del 2 punkt 5.19 och 5.20). Har Trafikverket orsakat en tågförsening till slutstation kan reklamation göras enligt vad som framgår av JNB avsnitt 6.5.2

Trafikverket ska

- informera berörda järnvägsföretag och trafikorganisationer omedelbart vid längre vid störningar
- se till att fel om möjligt avhjälpas inom en timme
- verka för att ett tåg ska kunna evakueras inom två timmar
- hålla parterna informerade om läget.



Trafikverket, 781 89 Borlänge, Besöksadress: Röda vägen 1
Telefon : 0771-921 921, Texttelefon: 0243-750 90

www.trafikverket.se